

Förändrad gemenskap

MÖTET **INGMAR GUSTAVSSON**
TILLBAKABLICK **KONFIRMAND I CORONATID**
TEMA **DOPBÄCKEN I HJÄRTUM**

Vem är min nästa?

Medmänniskan är inte den person som vi tänker oss ska vara det, utan den som vi i handling behandlar så. Detta upptäckte också den amerikanske presidenten Benjamin Franklin en gång och det har givit upphov till den s k "franklineffekten".

Christian Fehn, Präst

I BENJAMIN FRANKLINS NÄRHET fanns en man som var avogt inställd till presidenten. Hur mycket han än försökte kunde Franklin inte förmå att få mannen i fråga att bli vän med honom. Han bestämde sig därför att prova ett nytt grepp. Franklin bad att få låna en mycket sällsynt och värdefull bok av mannen och vid återlämnandet av boken sade han stå i stor tacksamhetsskuld till honom. Då visade mannen en helt ny sida och de två blev goda vänner.

I LIKNELSEN OM DEN BARMHÄRTIGE SAMARIERN (i Luk kap. 10) får Jesus en teoretisk fråga om vilka vi är skyldiga att visa kärlek mot. Efter han berättat liknelsen ställer Jesus en fråga tillbaka: vem var mannens nästa?

UPPTÄCKTEN SOM FRANKLIN GJORDE var att det var själva handlingen som bestämde förhållningssättet till den andre. Vi tänker ofta att de människor vi tycker om behandlar vi väl medan de vi inte tycker om behandlar vi illa.

FRÅGAN TILL JESUS "VEM ÄR MIN NÄSTA" verkar bygga på detta antagande. Men så visar det sig helt

tvärtom att frågan istället besvaras utifrån våra handlingar mot andra. Praktik kommer före teori alltså.

MEN DETTA GÄLLER OCKSÅ OMVÄNT: Vi börjar också få en sämre uppfattning om människor om vi inte behandlar dem lika väl.

DE SENASTE MÅNADERNA har vi blivit mer uppmärksamma på vår omgivning och på dem som är särskilt utsatta. Det innebär kanske att vi börjat handla åt en släkting eller granne, att vi blivit mer noggranna med vår hygien, osv. Vi tänker mer på andra människors välbefinnande i de val vi gör i vardagen – hur vi reser, vilka rum vi befinner oss i, osv.

MEN DESSA NYA VANOR har också lett till att vi börjat distansera oss från människor och ser andra mer som en potentiell risk och ett hot. När vi tänker på Jesu liknelse är det därför inte troligt att vi idag hade agerat som den barmhärtige samariern. Vad som blir konsekvenserna av vårt förändrade beteende på längre sikt kan vi förstås inte veta. Men vi kan låta oss utmanas av Jesu ord och vara vaksamma över att det vi gör påverkar hur vi ser på andra.

I DETTA NUMMER

- 2 PRELUDIUM
- 3 PÅ GÅNG
- 4 TEMA: FÖRÄNDRAD GEMENSKAP
- 6 MÖTET
- 8 KALENDARIUM
- 10 TILLBAKABLICK
- 12 KORSORD
- 13 FRÅGELÅDAN
- 14 REPORTAGET

Ny kyrkomusiker i Hjärtum och Västerlanda

Kantor Ingrid Trulsson har begärt tjänstledigt för att vidareutbilda sig inom musik. Därför har Henrik Mossberg, som även är frilansande musiker och musikproducent, anställts i pastoratet. Under 2021 hoppas han kunna starta en gospelkör.

ACT Svenska kyrkans julinsamling har i år rubriken "Bryt en tradition – för alla flickors rätt till ett värdigt liv". Det är hög tid att bryta skadliga traditioner som tvångsäktenskap, könsstympning och andra övergrepp som drabbar flickor bara för att de är flickor.

Den pågående coronakrisen innebär att ännu fler flickor och kvinnor utsätts. Arbetslöshet och social distansering leder till ökat våld i hemmet och fler unga flickor riskerar att giftas bort och bli gravida.

Att arbeta för att förändra kvinnors och flickors utsatta situation är en nyckel för att nå rättvisa och jämställda samhällen.

Tillsammans med våra samarbetspartner världen över kämpar vi för varje flickas rätt till god hälsa, värdighet och makt över sitt eget liv.

SWISHA DIN GÅVA TILL 900 1223
svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

Maria

Utgivningsplan: Utges av Svenska kyrkan i Lilla Edet med fyra nr/år och distribueras till alla hushåll.

Ansvarig utgivare: Marcus Stille

Redaktionsgrupp: Inger Lindeskog, Lisbeth Olsson och Rolf Pettersson

Namnet Maria syftar på Jesus mor som fick föda Guds son, Maria från Magdala som var i hans närhet, samt Maria, Jakobs mor, som var det första vittnet om Jesus uppståndelse.

Svenska kyrkan i Lilla Edet består av tre församlingar – Hjärtum, Västerlanda och Fuxerna-Åsbräcka – och är en del av den världsvida Kyrkan. Genom gudstjänst, diakoni, undervisning och mission vill vi tillsammans ta emot och förmedla Guds kärlek.

Svenska kyrkan i Lilla Edet
Fuxernavägen 8, 463 33 Lilla Edet
0520 - 49 47 00
svenskakyrkan.se/lillaedet

Präster

Marcus Stille, 0520 - 49 47 02
Christian Fehn, 0520 - 49 47 05
Rolf Pettersson, 0520 - 49 47 06

Diakoner

Merja Andersson, 0520 - 49 47 07
Inger Lindeskog, 0520 - 49 47 08

Foto omslag: Kristin Lidell/IKON

Svenska kyrkan
LILLA EDET

Vi sjunger in julen

Missa inte!

I år behöver man anmäla sig för att få plats i Hjärtums kyrka, då vi sjunger in julen.

Det blir flera gudstjänsttillfällen under dagen, för att öka tillgängligheten. En gudstjänst kommer att webbsändas.

Anmäl dig till expeditionen, tel. **0520-49 47 00**, senast **17/12 kl. 12.**

Självklart genomförs detta endast om omständigheterna tillåter.

Förändrad gemenskap

Något som kännetecknat detta märkliga Coronaår är den fysiska och sociala distansen, liksom hur olika pandemin slagit omkring sig. Våra liv har förändrats och vi kan ännu inte överblicka vad de förändringarna kommer att betyda på sikt.

ORÄTTVIS SJUKDOM

Den ene som får Corona på besök märker det knappt, medan en annan blir allvarligt sjuk. Samma smitta som för ett barn är ofarlig, kan för någon i riskgrupp innebära livsfara. Inte bara själva sjukdomen slår på olika sätt.

Olikheterna har också varit stora för oss som är friska. 70+-are har hänvisats till hemmet, promenader och utomhusumgänge. För den som lever ensam har det kunnat bli nästan outhärdligt att aldrig få ta i en människa, ja, att inte på många månader få känna en annan persons fysiska närhet. (Min gissning är att de flesta "fuskat" med den regeln ibland, för att helt enkelt överleva.)

ARBETSLIVETS OLIKA VILLKOR

Hur är det på jobbet? Även här har olikheterna blivit tydliga. Många inom turism- och servicenäring har blivit permitterade, medan de flesta hantverkare har haft mer än vanligt att göra. Några har arbetat på distans och har inrättat arbetsplatser i sina hem, andra har inte kunnat göra så.

Under hösten har en groende frustration kunnat märkas på sina håll. Ropen om åldersdiskrimine-

ring hördes allt oftare, när de äldre rekommenderades att avstå möten, när beslutande församlingar kvoterar närvaro.

Hur har det då varit i kyrkan? Även här finns en bred bild och stora olikheter mellan stad och landsbygd, små och stora församlingar och olika bedömningar hos olika samfund.

**Gud kan vänta,
men frågan är
om vi kan det.
Och hur länge?**

"VI STÄLLER OM"

Även inom Svenska kyrkan har olikheterna varit påtagliga. I Göta Älvdalen har vissa församlingar under våren firat högmässa varje söndag, andra har flyttat utomhus eller sänt andakter via webben, åter andra har stängt på söndagarna.

Alla fick vi fundera på hur vi kan vara kyrka i en förändrad tid. "Vi ställer inte in - vi ställer om" var en slogan som ofta hördes under våren. Gjorde vi det? Lyckades vi

ställa om? Vad innebär det att vara församling, när man inte kan ha fysisk närhet till varandra? Visst, man kan be för varandra, tala i telefon, gå gemensamma pratpromenader (vilket också gjorts). Men hur är man kyrka tillsammans, när man inte sitter i samma rum samtidigt? Var går gränsen för när man upphör att vara en gemenskap?

DE DÖPTAS GEMENSKAP

Kyrkans svar är att de döptas gemenskap är evig och utan gräns. I dopet och tron är vi ett. Bönen är ett band som förenar troende människor som inte heller i normalfallet brukar befinna sig i samma rum. Dopet, tron och bönen flätar samman de troendes liv.

Vardagsverksamheten hade så smått börjat komma igång igen, i liten och trygg skala. I oktober kom så nya restriktioner och vi behövde bli försiktigare socialt - igen.

Gud kan vänta, men frågan är om vi kan det. Och hur länge?

Din församling önskar ett välsignat advents- och julfirande, mitt i den situation som blivit!

TEXT Inger Lindeskog

BILD Kristina Strand Larsson IKON

Vi möter

Namn: Ingmar Gustavsson

Bor: Lilla Edet

Familj: Son och dotter med familjer

Intressen: Lilla Edets historia, bilar

Möt svetsarns pojk på äldre da'r

– Livet har varit skonsamt mot mig, säger Ingmar Gustavsson, Svetsarn kallad.

Man är benägen att hålla med. Kristallklar i huvudet, engagerad, med en ny höftled och en nyfunnen kärlek vid sin sida har han mycket att vara tacksam för.

Senast han hade födelsedag fyllde han 93.

Ingmar Gustavsson säger att han ”går i glidflykt mot döden”. Men det är sannerligen inte vad man tänker på när man möter honom. Jag försöker stämma träff för att ta ett par bilder en viss dag och det får passas in mellan hans aktiviteter. – På förmiddagen har jag moppeklubben (Hjärtums mopedklubb) och efter halv fem blir jag hämtad till Fotoklubben, säger Ingemar, så vi får ta det däremellan.

– Är du en föreningsmänniska, frågar jag.
– Nej, det kan man inte säga, svarar han. Förr hann jag aldrig med sån't, men sedan när jag slutade arbeta vid 85 års ålder har jag tagit igen en del.

Bland annat hjälper han Lilla Edets fotoklubb med att identifiera folk på gamla bilder. Man förstår att hans goda minne är en guldgruva i sammanhanget.

BILVERKSTAD I 42 ÅR

Tidigare var det alltså mest arbete som upptog Ingmars tid.

– 1919 startade far verkstad, berättar Ingmar. 1945, när jag var 18 år, började jag jobba där och där blev jag kvar, i drygt fyrtio år. Den låg där Nya skolan är nu.

– 1986 i september slog jag igen verksta'n. Mamma dog och då ville syskonen sälja fastigheten. Jag var nöjd; det är krävande att vara

ensam med allt.

Efter några lediga år var Ingmar sedan över 20 år på Biljouren som anställd.

Sedan dess bor Ingmar Gustavsson vid torget. För tolv år sedan blev han änklings, då Sonja avled strax före guldbröllopsdagen. De två barnen med familjer finns i närheten.

BILAR HAN MINNS

Bilar har alltid varit en stor del av Ingmars liv, både i yrkeslivet och i det privata. Han minns i detalj vilka bilar folk har haft, också för mycket länge sedan, och kan berätta detaljerade historier om människor och deras fordon.

I Hjärtums prästgårdsgarage fanns sedan 1923 en gammal bil med ekrar, en Oryx från 1914, som hade varit med i första världskriget och hade spår efter kulhål i kylet. Efter kriget fick vi byta ekrarna av trä i verkstaden. Bilen rullar ännu i Göteborg.

1949 gjorde Ingmar rekryten på P4. När han kommit hem gästades Inland av en person som körde den störtade prinsen Gustaf Adolfs Horch, en stor fyrkantig bil av -28 års modell. Bilen fick då smuts i för-gasaren och det föll på Ingmars lott att rengöra och provköra den.

Ingmars bror Lennart hade två T-fordar, som han tyckte det var roligt att arbeta med: en tvåsit-

sig -26:a med liten bagagelucka där bak. De gjorde turer med den ibland och Ingmar fick besiktiga den.

Ingmars egen bil, en Opel kadett Automatic -75, vårdar han ännu ömt.

LÄRDE SIG BE SOM BARN

– Mamma introducerade bönen Gud som haver för mig och Tage, min bror, hemma i köket. Hon föll på knä på golvet intill kökssoffan där vi sov. Varje kväll läste hon aftonbön med alla fem barnen. – Hur länge ska vi hålla på med det här, frågade jag när jag var sex år? – Alltid, sa hon.

– Jag tyckte att det var tröstlöst när hon sa det, minns Ingmar. Men jag fortsatte ändå. Efter ett par år fick vi sköta det själva, men mamma frågade varje kväll om vi hade bett vår aftonbön. Jag gick i söndagsskolan ett tag också, men slutade sedan. – Jag och min syster Ulla-Britt har fortsatt be aftonbön hela livet, även om det var en del uppehåll i ungdomen. Men när man fick smällar i livet kom man tillbaka till det.

KYRKKLOCKAN KALLAR

– Min fru Sonja var inte kyrklig, berättar Ingmar, så en stor period av mitt liv blev det inte att jag gick i kyrkan på söndagarna. När hon hade gått bort var jag och satte blommor på hennes grav i Väster-

landa en söndag och precis då ringde kyrkklockorna. Så jag gick in. Sedan fortsatte Ingmar gå till gudstjänsten i Västerlanda varje söndag. – Lite senare övergick jag till att gå även i Lilla Edet och Hjärtum och nu alternerar jag mellan kyrkorna, säger han. Mina föräldrar var ju från Hjärtum och jag bor i Lilla Edet, så jag vill gå där med. – Att gå i kyrkan om söndagarna är ju den äldsta delen av vår kultur. Det vill jag hålla fast vid så länge det går.

» Att gå i kyrkan om söndagarna är ju den äldsta delen av vår kultur. Det vill jag hålla fast vid så länge det går «

EN KVINNA PÅ ÄLDRE DA'R

Vid Ingmars sida finns numera Barbro. De har varsin lägenhet vid torget och kunde se varandra när de var i sina kök. Ingmar fick ett infall och ringde, hörde om hon ville prata. Till sist bestämde de sig för att träffas. Det ena födde det andra. – Tänk att jag kunde få en kvinna på äldre da'r. Det var tack vare pandemin, säger Ingmar.

TEXT & BILD Inger Lindeskog

Efter muck 1949 återvände Ingmar till sin fars verkstad i Lilla Edet.

En tidig lönespec.

Ingmar åker numera "elektriska stolen" nerför trappan där han bor.

Här hittar du vad som händer i våra församlingar i vinter

På hemsidan www.svenskakyrkan.se/lillaedet, facebook samt i församlingsbladet Lilla Maria, som finns att hämta i alla våra kyrkor och församlingar, får du mer information. För prenumeration via e-post eller beställning av aktuellt nummer, ring 0520-49 47 00 eller maila lillaedets.pastorat@svenskakyrkan.se

Vi reserverar oss för eventuella justeringar.

Tro & fördjupning**RETREATDAG**

Lörd 19 dec i Västerlanda kyrka och församlingshem

En dag för hela människan – ande, själ och kropp.

Dagen innehåller bl a gudstjänst, meditation, vandring, högläsning där man är med på de programpunkter och i den omfattning man själv önskar.

Dagen börjar **kl. 10** i Västerlanda kyrka och avslutas där strax före **kl. 16**. En detaljerad folder finns i kyrkorna och på hemsidan.

Alla är hjärtligt välkomna! Kontakt: Rolf Pettersson.

0520-49 47 06

rolf.pettersson@svenskakyrkan.se

MÄSSA MED STILLHET OCH LOVSÅNG

Enkel nattvardsgudstjänst med lovsång, meditation och personlig förbön **24 nov och 2 feb**
Hjärtums kyrka kl. 18

Barn & familj**MESSY CHURCH – för hela familjen.**

Fika, sång, pyssel, gudstjänst och lagad mat. Ingen anmälan. Gratis.

Tors 28 jan och 25 feb kl. 17

i Fuxerna församlingshem

Mån 7 dec, 8 feb och 8 mar kl. 17

i Hjärtums församlingshem

Sön 21 feb kl. 10.30

i Västerlanda församlingshem

Måltid & Gemenskap**TISDAGSCAFÉ**

i Hjärtums församlingshem
kl. 11-12.30 kaffe och smörgås

ONSDAGSCAFÉ

i Västerlanda församlingshem
kl. 11-12.30 kaffe, smörgås och kaka

TORS DAGSCAFÉ MED MUSIK

i Fuxerna församlingshem
kl. 14-16, jämna veckor, servering

SPRÅKCAFE

FÖR ASYLSÖKANDE
Torsd kl. 11-13 i Fuxerna församlingshem

JULFEST, 6 jan kl. 10.00

Mässa i **Fuxerna kyrka**

Därefter församlingens julfest i församlingshemmet.

Mat, sång, lek och dans kring granen för alla åldrar. Anmälan.

GEMENSKAPSTRÄFFAR

OBS! i Fuxerna kyrka
Kaffeservering. Kyrktaxi för församlingsbor. Se vår hemsida och lilla Maria.

Tors 14 jan kl. 14

”Tio år för de mest utsatta”
Carl-Henrik Karlsson berättar om Nordiska Lutherhjälps första tio år och om de hundra kommande.

Tors 11 feb kl. 14

”Diakonins olika ansikten”
Församlingarnas diakonimedarbetare Barbro, Inger & Merja reder ut vad diakoni i Lilla Edet kan vara.

Gudstjänster**FÖRSTA i ADVENT 29 nov**

Fuxerna kyrka kl. 10,
Högmässa, Marcus Stille,
Familjen Martinsson

Hjärtums kyrka kl. 10,
Högmässa, Christian Fehn

Västerlanda kyrka kl. 12,
Familjemässa, Christian Fehn

Djurhult kapell kl. 16,
Gudstjänst, Marcus Stille

FJÄRDE i ADVENT 20 dec

OBS! Anmälan
Hjärtums kyrka kl. 16 och kl. 18,
Vi sjunger in julen, Christian Fehn
Sångare och musiker under
ledning av Henrik Mossberg

JULAFTON 24 dec

Fuxerna kyrka kl. 11,
Samling vid krubban,
Marcus Stille

Fuxerna kyrka kl. 22,
Julnattsmässa, Marcus Stille

Hjärtums kyrka kl. 23,
Julnattsmässa, Christian Fehn

JULDAGEN 25 dec

Västerlanda kyrka kl. 07,
Julotta, Rolf Pettersson

Åsbräcka kyrka kl. 08,
Julotta, Gösta Mellberg

Västerlanda kyrka kl. 09,
Gryningsmässa, Rolf Pettersson

Fuxerna kyrka kl. 10,
Högmässa, Roland Kristensson

Fuxerna kyrka kl. 12,
Finsk gudstjänst, Rikki Kuivalainen

Hjärtums kyrka kl. 16,
Julens berättelse för små
och stora, Christian Fehn

ANNANDAG JUL 26 dec

Fuxerna kyrka kl. 10,
Högmässa, Marcus Stille

Västerlanda kyrka kl. 12,
Högmässa, Marcus Stille

Djurhults kapell kl. 16,
Gudstjänst, Lennart Johnsson

NYÅRSAFTON 31 dec

Hjärtums kyrka kl. 16,
Nyårsbön, Carl Sixten Block

Åsbräcka kyrka kl. 17.30,
Nyårsbön, Roland Kristensson

FÖRSÄLJNING AV HANTVERK FRÅN BELARUS

till förmån för socialt arbete

Tors 26 nov kl. 10-16
i Fuxerna församlingshem
Julsouvenirer, ikoner och
andra produkter.

RETREATDAG

Lörd 19 dec i Västerlanda kyrka och församlingshem.
OBS! Anmälan, se till vänster.

FÖRSÄLJNING 26 nov

DJURHULT 29 nov, 26 dec

RETREATDAG 19 dec

GEMENSKAPSTRÄFF 14 jan

OBS! Allt som annonseras äger rum under förutsättning att **CORONASITUATIONEN** tillåter det.
För uppdaterad information – se vår hemsida eller Lilla Maria.

Kära församlingsbor**i Västerlanda, Hjärtums och Fuxerna-Åsbräckas församlingar!**

Vi går mot en jul med andra förutsättningar än vanligt – med den pandemi som vi lever under. Den påverkar våra liv på många olika sätt – och den påverkar också vårt gudstjänstliv. Vi vill fortsätta ta situationen på allvar och vara rädda om varandra. Därför kommer vi att behöva ha begränsningar i våra kyrkor så länge kravet på social distans ligger kvar. För att säkerställa att vi kan erbjuda en miljö som är så trygg som möjligt kommer vi därför endast att kunna samlas ett begränsat antal personer vid respektive gudstjänst.

För att minska risken att behöva neka någon att fira julgudstjänst i våra kyrkor vidtar vi ett antal åtgärder i jul:

Gudstjänsterna i Hjärtums kyrka fortsätter webbsändas på svenskakyrkan.se/lillaedet/fira-gudstjanst-pa-webben

Vi sjunger in julen i Hjärtum – vi utökar antalet musikgudstjänster och tillämpar biljettbokning via expeditionen. En gudstjänst webbsänds.

Samling vid krubban i Fuxerna och **Julens berättelse med små och stora** i Hjärtum – Begränsat antal platser – alla är välkomna men anmäl till expeditionen om ni vill vara säkra på plats

Julottan i Västerlanda, kompletteras med en **gryningsmässa juldagen kl 9**

Med önskan om en välsignad och frisk jul!

Marcus Stille, kyrkoherde

Konfirmand i Coronatid

I våra tre församlingar går konfirmanderna i en och samma grupp. Det är inskrivning i november och först kommer en inledande fas som är ganska intensiv: de tre första adventssöndagarna är det läsning i anslutning till söndagens mässa.

Denna intensiva inledning hjälper konfirmander, faddrar och ledare att lära känna varandra.

Den andra fasen är lite lugnare och den sträcker sig över hela vårterminen. Den innehåller ett veckoslutsläger och en träff per månad i samband med söndagens mässa.

I slutet av sommarlovet följer så den tredje fasen och den är ett veckolångt läger. När vi kommit hem från lägret, börjar det nya skolåret och den första helgen på skolåret är det konfirmationshögtid, där konfirmanderna själva väljer konfirmationskyrka.

» Konfirmandtiden innehåller också lek och skoj, olika upplevelsevandringar, bad och deltagande i mässorna «

RIKT INNEHÅLL OCH FADDRAR

Innehållet i konfirmationsundervisningen är givetvis grunderna i den kristna tron. Konfirmation betyder bekräftelse och det är dopet som bekräftas. Men konfirmandtiden innehåller också mycket mer: lek och skoj, olika upplevelsevandringar, bad och aktivt deltagande i mässorna.

En viktig del i denna verksamhet är faddrarna. Det är tidigare konfirmander som är med och skapar en god miljö, hjälper till med olika praktiska saker och med tiden går in i alltmer avancerade ledaruppgifter. Faddrarna är också ett viktigt "bollplank" för de ansvariga ledarna, eftersom de "vet hur det var att vara konfirmand".

"CORONA-KONFA"

Som så mycket annat detta år har Corona-pandemin påverkat också denna verksamhet. Läsningen har fullföljts enligt plan, eftersom pastoratet valt att följa grundskolans bedömning och beslut. Men i slutet av vårterminen var frågan: vågar vi åka på läger?

Efter samråd med föräldrarna genomförde vi ett kortare läger, tre dagar med två övernattningsnätter. Som tidigare år hade vi lägret på Åh stiftsgård där det alltid är väldigt gott att vara, med fina möjligheter till bad och andra fritidsaktiviteter. Och corona-anpassningen medförde bl a att varje grupp hade sin egen mattid för att minska risken för smittspridning mellan grupperna. Tillsammans med oss var två andra grupper där från andra delar av stiftet.

FEM KONFIRMATIONSGUDSTJÄNSTER

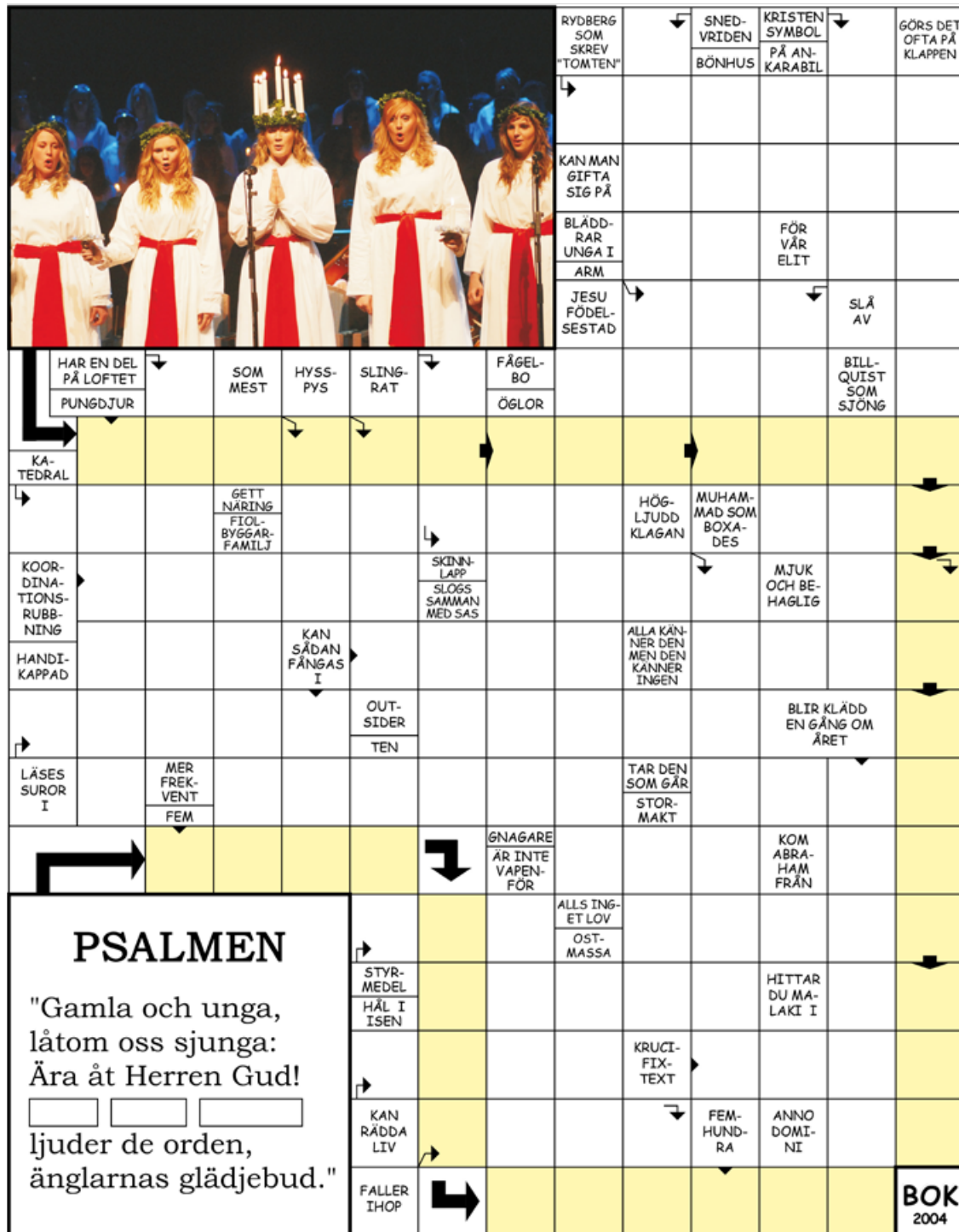
I vanliga fall får konfirmanderna välja konfirmationskyrka. Så blev det inte i år. Samtliga konfirmationer förlades till Hjärtums kyrka där det finns möjlighet till sändning via webben. Det var fem konfirmander per konfirmationsgudstjänst, så antalet gäster per konfirmand fick begränsas till 7 deltagare.

Nu är 24 unga i våra församlingar konfirmerade och mer än hälften av dem kommer att vara faddrar för den grupp som i dagarna påbörjar sin konfirmandtid. Det bådar gott!

TEXT Rolf Pettersson

BILD Antonie Hoffmann

Skicka in din lösning senast 12 december till:
Församlingsbladet Maria,
Fuxernavägen 8, 463 33 Lilla Edet

Namn: _____

Adress: _____

Vi drar en vinnare
som får ett pris
hemskickat.

I varje nummer av Maria svarar någon av kyrkans engagerade medarbetare på en fråga kopplad till aktuellt tema. Kanske har du en fråga du funderar på? Ställ den gärna till oss via mail till inger.lindeskog@svenskakyrkan.se. Kanske just din fråga passar in i kommande tema och du får svar i tidningen.

Fråge-
lådan!

Hur kan ni ha offentliga gudstjänster nu?

Svenska kyrkan i Lilla Edet har hela tiden arbetat för att följa de rekommendationer myndigheterna givit – och kommer självfallet fortsätta göra det.

Under den pågående pandemin har endast några få gudstjänster ställts in i våra församlingar. De allra flesta har firats som planerat. På många andra platser har det inte varit så, av olika skäl.

I Lilla Edets pastorat har det varit fullt möjligt att planera för att fira gudstjänst på ett så smittsäkert sätt som möjligt, samtidigt som vi kompletterar med att webbsända gudstjänsten ifrån Hjärtum för den som vill fira gudstjänst framför datorn eller tv:n. En stund efter högmässorna kan man oftast också ta emot nattvarden utanför Hjärtums kyrka. Flera moment i gudstjänstrummet

och gudstjänsten har "coronaanpassats". Till exempel har varannan bänkrad stängts av och i de öppna bänkarna finns markeringar där man kan sitta. Också nattvardsfirandet har anpassats för att minska smittorisen.

I en artikel i Kyrkans tidning uttryckte statsepidemiolog Anders Tegnell sin förvåning över att så många kyrkor var stängda. Han menade att gudstjänster visst kan firas med iakttagande av de regler och råd myndigheter utfärdar.

Så länge fysisk distans behöver upprätthållas kan vi dock inte ta in fler människor på gudstjänsten än vad som varit möjligt hittills, eftersom kyrkorummen ser ut som de gör.

Marcus Stille, kyrkoherde

» Jesus Kristus är densamme
i går, i dag och i evighet«

Hebréerbrevet 13:8

Hur har ditt liv förändrats i år?

Angelica Sjöblom, Lilla Edet

– Allt har blivit tråkigare – inga kalas och mer tid hemma. Dessutom har jag varit sjuk i två månader. Man har fått tänka till och värdesätter vardagen på ett nytt sätt.

Katarina Johansson, Hjärtum

– Tänker på att hålla avstånd.
Handspritar och har ställt om vardagen
både hemma och i arbetet.

Donald Abrahamsson, Västerlanda
– Inga större förändringar.

Dopkärlet i Hjärtums kyrka

I kyrkan i Hjärtum i Bohuslän finns en dopfunt och i funten en mässingsskål för dopvattnet. Bohuslän tillhörde vid denna tid Norge. Bohuslän blev svenskt genom freden i Roskilde år 1658. Dopfunten, av sandsten, är lika gammal som kyrkan, från 1200-talet. Dopskålen är yngre, den anses vara ett tyskt arbete från 1500-talet. Diameter 37 cm. I botten på skålen en bild föreställande bebådelsen.

TILL VÄNSTER

Ärkeängeln Gabriel med vingar. I sin vänstra hand håller han en lilja. Den vita liljan symboliserar renhet.

I MITTEN

Den helige Anden, i form av en duva. Nedanför en stor vas med blommor, som står på någon slags bänk eller avsats.

TILL HÖGER

Maria, stående vid något altarliknande.

På skålens brätte finns en inskription, tre rader text, ingraverad:

ANNO 1652 DEN 25 FEBRVARI
HAFVER METTES MICHEL IØRGENS
FORÆRET DETTE BECKEN
TIL HIERTVMS KIRCKIS DAAB

Både Svenungsson och Wadell återger texten någorlunda korrekt, i sina böcker. Alla bokstäver är versaler. Begynnelsebokstaven i varje ord är större än de andra. Bokstäverna är ca 6 mm höga.

Mellan varje ord finns en liten krumelur, längd ca 2 mm, som ser ut ungefär såhär:

De röda pilarna pekar på den krumelur som använts mellan varje ord i texten. Detta är tre exempel men krumeluren finns mellan varje ord, somliga kan vara svåra att se, men de finns där.

Det antika latinska alfabetet hade inte bokstäverna U och J. Bokstaven V användes för u-ljudet. Bokstaven I användes för j-ljudet. Därför står det FEBRVARI i stället för FEBRUARI och HIERTVMS i stället för HJÄRTUMS.

Bäcken är ett annat ord för (bland annat) metallskål. Den 25 februari var en söndag år 1652.

Texten är förhållandevis lätt att läsa, trots att fatet har många små prickar och är oxiderat.

Problemet för mig är att förstå vad det är texten egentligen berättar. Är det tre personer som nämns eller två?

Mette var och är ett vanligt namn

i Norge. Men vad betyder Mette S? och vad är hennes relation till Michel Jörgens? Är Michel Jörgens ett dubbelnamn eller är det två män, Michel och Jörgen? Är Mette S mor till Michel och Jörgen? Är Mette S gift med, eller är hon barn till Michel Jörgens?

Finns det gamla kyrkböcker från Hjärtum med uppgifter om födsler, dop, äktenskap och dödsfall? Varför stavas Jörgen med ett s på slutet? Är det ett genitiv-s eller har det någon annan funktion? Varför anges datum så tydligt? Kan det ha varit ett bröllop eller ett dop som firades då? Inskriptionen hänvisar till "TIL HIERTUMS KIRCKES

DAAB" Är gåvan avsedd att användas vid barndop i kyrkan eller kan det vara kyrkans namn som har ändrats från, till exempel, Sankt Martins och sankt Nicolaus kyrka vid detta tillfälle?

Är det norska ordet "DAAB" samma ord som det svenska ordet "DOP"? Under 1600-talet pågick den så kallade Lilla Istiden. Den 25 februari är ju mitt i vintern. Har det hänt något särskilt denna kalla vinter?

I min nöd vände jag mig till Riksantikvarieämbetet och bad om hjälp att tyda texten. Jag fick svar från antikvarie Hugo Larsson och runolog Magnus Kjällström.

Bokstaven S som står mellan namnen Mette och Michel är en förkortning för ordet salig = avliden. Bokstaven s efter namnet Jörgen är en förkortning för Jörgensen eller Jörgenson. Översatt till modern svenska står det:

Anno 1652, den 25 februari har Mette, salig Michel Jörgensens änka, förärat detta bäcken till Hjärtums kyrkas dop.

Litteratur:
Wadell, Maj-Brit, *Hjärtums och Västerlanda kyrkor*. Almqvist & Wiksell, Stockholm 1968.
Svenungsson L.M. *Hjärtum-Västerlanda Inlands Torpe, Hjärtumshistorik*. Hjärtum 1960.

TEXT & BILD Krister Koch

Dopskålen i Hjärtum berättar om dopets innebörd

I botten på dopskålen i Hjärtum finns en bild. Den beskriver ängeln Gabriels möte med jungfru Maria. Ängeln kommer med bud till Maria att hon ska föda Guds Son till världen och hon säger sitt "Må det ske med mig som du har sagt".

Innebörden i bebådelsen – som ängels möte med Maria kallas – är att Guds Son blev människa. Jungfru Maria gav Guds Son det han inte hade, en mänsklig kropp. Varför finns denna bild i en dopskål?

Svaret på den frågan är att en människa genom dopet blir ett Guds barn. Människan förenas med Jesus i hans död och uppståndelse och föds på nytt.

I all sin enkelhet visar bilden i Hjärtums dopskål på det innersta mysteriet i den kristna tron: Guds Son blev människa, så att människan skulle kunna bli Guds barn.

Rolf Pettersson

Våra begravningsplatser är de dödas vilorum och en plats för sorg, saknad och minnen. Här respekterar vi varandra genom att öva upp vår känslighet för vem som gärna språkas och vem som inte vill bli störd. Vi strosar gärna runt och tittar, men rör inte andras saker. Ta kontakt med kyrkans personal om du behöver byta ett par ord med någon.

Och över stad och land ikväll
går julens glada bud
att född är Herren Jesus Krist,
vår frälsare och Gud.

Svensk psalm 116:1-2.

Nu tändas tusen juleljus
på jordens mörka rund.
Och tusen, tusen stråla ock
på himlens djupblå grund.